

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

11 Qua ratione filij, famuli, & serui possint parentibus, & dominis
ministrare in eorum peccatis, & quid de captiuis remigantibus in bello
iniusto?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

indole ad peccatum, ac proinde est scandalosa in illo casu. Maior difficultas est de inductione indirecta, scilicet peccato rem indifferente, an scilicet tunc excusetur de peccato scandaloso peccatore tibi sacramenta ministrare, quae scis in peccato ministraturum; petis ab usufruario mutuum, quod scis non concedendum absque usufructu; Communiter Doctores dicunt licere, quia petis quod tibi utile est, & alius recte praestare potest, quod si non praestet, tibi imputet, sic D. Th. 2. 2. q. 7. a. 4. & ibi Caiet. Nauar. c. 14. n. 39. c. 17. n. 262. Sot. l. 6. de iust. q. 1. a. 5. Emano. Saa edit. Rom. verbo, peccatum. n. 12. in addit.

Verum hoc intelligendum est si causa rationabilis adfit peccati, si aequè bene, & facile ab alio sacramentum, vel mutuum accipere poteris, non video, quomodo te ad peccatum mortali excuset, siquidem causa est, quod alius hic, nunc peccatum mortale committat, alias non commissurus, & amor diuinus, & misericordia in proximum te obligat vitare, quantumcumque alius ex malitia peccet, peccata tua, & aliena, quae commodè possit, & ita tradit Nauar. Sum. c. 21. n. 26. Suar. r. 3. in p. d. 18. l. 1. a. 2. c. 9. 21. p. 4. vers. Nec fati erit. Bonac. d. 2. de pec. q. 4. l. 2. c. 1. vers. Ad do. Valq. de scandalo. q. 4. art. 8. dub. 1. Quocirca mihi non probatur, quod dicunt Caiet. & Nauar. supra d. 17. n. 22. c. esse solum peccatum veniale peccare mutuum usufructuario, si ad expendendum in ludis, & negotiatione superflua peccet, quia tunc nulla est causa honestatis permittentem peccatum, bene aduertit Basili. de Leon. l. 5. d. matr. c. 18. n. 50.

PUNCTUM XI.

Qua ratione filii, famuli, & serui possint parentibus, & dominis ministrare in eorum peccatis: Et quid de captiuis remigantibus in bello iniusto.

1. Si ministratio est in re de se mala, clarum est esse peccatum. 2. In quo est difficultas.

3. Praestitur distinctio actionum deseruentium proximè, vel remotè malo vsui.

4. Aditus remotè deseruentis excusat filiatum, & famulatum.

5. Indifferencia proximiora peccato alia causa grauiorè prater generalè famulatus, & filiationis expulsiat ad eorū honestatē.

6. Quid dicendum si dominus velit, vt illum comiteris, cum libidinem aggressus? Sub distinctione respondetur.

7. Quid de scriptis, vel deseruentibus litteras amatorias vel amatorias ad duellū? Si deseruent non constat de eorū malitia de se posse. Sicut si cōstat, & proponitur ratio cōtraria.

8. Si famulus es alicuius gentilis, potes enim ad templū idolorum comitari, modo non videaris idolam adorare sed vt vana esse. Et explicatur locus 4. Reg. 5.

9. Si ministras iniuriā actioni deseruenti, grauis causa expulsiat vt ad eorū honestatē, & comparare debes grauitatem tui damni, cum damno proximi innocentis.

10. Remigantes in turremibus Turcarum, esto aliqui condemnationem, pro abitu esse timore mortis excusari posse de cōsura & peccato.

11. Excipit nisi scias vniuersi que graui simit damna republicae Christianae cuius adū esse nisi is se remigat quod a raro cōtingit.

12. Quid de aliis actionibus iniurijs, extractione domus, deuatione diuini sacri. Probab lius videtur timore mortis honestari posse.

13. Si ministratio fit in re de se mala, & turpi, nemini est dubium esse graue peccatum, vt si dominum concubinam queras, illamque inuites ad copulam domini, si dominum in ira adiuues, quia intendit occidere inimicum, simul cum suo pagano, &c. Haec enim intrinsecè mala sunt.

14. Quare difficultas est, quando ministratio est rerum indifferenciam de se, & abest praua intentio. An inquam ratione filiationis, famulatus, vel seruitutis, excusari possis illa ministrando, esto scias dominum, vel parentem talibus rebus tutum fore ad peccatum?

15. Distingendum censo iuxta superioris dicta de actionibus remotis indifferencibus bono, & malo vsui, & de actionibus, est indifferencibus proximè tamen malo vsui deseruentibus solum peccati damnosis.

16. Si ministras indifferencia, quae reputantur remota actioni peccati, ratio famulatus, filiationis, &c. sufficit te excusare. Indifferenciam remotam voco, cibos condire, mensae ministrare, concubinae sternerè, illam ornare, equum, quo vsura est parare, ianuam domus illi aperire, deferre munuscula, inuocantia, vt banitates, & alia similia. Haec enim omnia non reputantur proximè peccato accedere, quin honestari possint ex libere debita domino, & parenti: & ita tradit Nauar. c. 21. n. 26. Azor. 2. in iust. moral. l. 1. c. 11. q. 8. Saa verb. peccatum. n. 3. Sane alios referens. l. 1. in Decal. c. 7. n. 24. 27. 29. c. 30.

17. Si indifferencia proximiora peccato deseruentibus, aliam causam grauiorem honestandi administrationem expostulo quales esse, sit parer toruis oculis re aspiciet, & timeres male tractari, vel si dominus a domo sua te expelleret, & ex-

traheret de Castro Sum. Mor. Pars I.

pulsus cogereris mendicare, vel penuriam pati, praecipue cum non ita facile alium dominum inuenias, qui similia, vel peiora ministeria non petat, vel si in eius domo te sustinet id fit te oburgando, & increpando, vel debita mercede defraudando: Si enim aliquod ex his damnis tibi provenit, eo quod non ministras actiones indifferentes de se, & prauo vsui ex malitia domini deseruentis, poteris illa ministrare quia tunc non ceaseris peccato illius cooperari, sed potius permittere. Vnde licet tibi tali vrgenti occasione pressio concubinam portare, signate locum domino, vbi sit. Item dicere concubinae; dominus meus dicit, vt illum hac nocte expeces, vel cum videas. Item domino ascendere volenti per fenestram, ad rem habendam cum femina, poteris pedem sustinere, scalam apponere, quia sunt actiones de se indifferentes; & ita tradit Nauar. lib. 5. const. in secunda edit. cen. 5. de panis. circa finem. vbi postquam plures ex his casibus appouisset, concludit, Ex his videtur colligi ratio defendendi omnes praedictos ad peccatum. saltem mortifero, modo, vt in casu proponitur, non placeat eis peccatum, & faciant obsequia praedicta ob aliquem bonum finem, puta eo quod habeant illa causa officij sui, vel iustam mercedem: licet enim haec officia, & obsequia sint valde coniuncta peccato, non tamen sunt secundum se, & supate natura peccata, & ideò seungi possunt ad peccatum per finem diuersum, & sciunctum. Haec Nauar. & idem tradit in conf. 6. seg. & licet in conf. 4. visus fuerit contrarium dicere, loquitur quando ob malum finem haec ministrantur; eandem doctrinam docet Azor. som. 2. in iust. moral. lib. 1. c. vltim. quest. 8. Petr. Nauar. de restit. l. 3. c. 4. dub. 4. sine. n. 51. Sanc. l. 3. c. 4. dub. 4. sine. num. 25. Reb. de obligat. iust. 1. part. l. 2. quest. 14. sect. 7. n. 53. vers. Etiam etiam.

6. Quod si dominus libidinem aggressus petat, vt illum comiteris, & custodias, existimat Thom. Sanch. illo cap. 7. num. 23. esse omnino illicitum, si custodias, & comitatus dirigatur, vt inuadas alios concubinae competitoris, cum illique pugnaturus: hoc enim de se constat esse intrinsecè malum. At si solum vt custodias herum, si forte aliquis illum damnificare intendit, vel moneas, vt aufugiat, cum adest qui illum offendere possit, cenfer aliquando tibi licere, quia est quid indifferens talis custodia. Atqui maximo te periculo exponis non solum dominum defendendo, sed etiam excedendi modum defensionis, & ex alia parte tali securitate posita, dominus maiori libidine peccat, quam si timotibus ageretur, ideò maxima causa tibi necessaria est. Non explicat autem Thom. Sanch. quae haec sit: existimarem tamen debere esse si timeres non obediendo grauem iacturam in bonis fortunae, honoris, vel corporis: leuior enim causa non videtur sufficiens.

7. Sed quid dicendum, si cogaris scribere, vel deferre litteras amatorias continentes turpia, & mouentia ad libidinem? Thom. Sanch. lib. 1. in decal. cap. 7. num. 26. existimat haec profus esse illicita, neque vniuersi honestari posse: idem tenet Bonac. q. 4. de matr. p. 14. n. 6. Reb. l. 2. q. 14. n. 53. sine. quia verba turpia sunt intrinsecè mala, nisi inter coniugatos, aut sponso de futuro. Ergo idem erit de scriptis. Idem a fortiori dicendum est de scriptis ad duellum prouocantibus, qualia essent, si in eis diceretur Conueniamus cras tali hora, & tali loco pugnaturi; quia haec nulli bono vsui possunt deseruire. At haec difficultatem ingerunt. Quia haec scribere, vel deferre non videntur intrinsecè mala, si abstet te malus finis: turpia enim verba scribi possunt, sicut scribunt Doctores, ad ponderandam malitiam illorum, qui ea ex malo fine profertur, possuntque scribi, & dici non tanquam ex proprio matre, sed ex alieno. Item non serio, sed iustorie. Ergo scribere haec verba turpia de se non est intrinsecè malum, quia solum sunt turpia, & mala, quatenus a prauo animo procedunt; & in prauum finem diriguntur. Ergo secluso hoc animo, & hoc prauo fine mala non esse videntur; & a fortiori neque erit intrinsecè malum scripta illa deferre ad concubinam, poterat enim illa deferre, non vt moueatur ad coitum, sed vt illam irideat, & comburat. Ergo illa actio deferendi, quatenus à te procedit bono vsui deseruire potest. Et idem esse videtur de scriptis ad duellum prouocantibus, & ideò Eman. Saa verbo peccatum n. 9. edit. Complut. excusat famulos has litteras amatoris deferentes & licet Nauar. libro quinto, conf. 5. de poenitent. sine, dānet mortaliter scribere concubinae litteras, vt post cenam peccet, ideò damnat, quia est circumstantia mali finis. Ergo si hic finis malus cesset ex parte scribentis, seu deferentis, cessabit ex parte illius peccatum. Neque obinde debent dici i deferentes lenones, quia haec faciunt necessitate pressio, non vt prauam ficti intentionem promoueant. Haec sub dubitatione dicta sunt, Vnum tamen est certum, haec nunquam honestari posse, nisi vrgens causa intercedat. Secundo existimo, si dubium tibi negatiuum, vel probabile tibi sit, an haec ser pra continent verba inuitantia ad libidinem, v. l. ad duellum, poteris, si famulus sis, deferre, quia in casu dubij ratione subiectionis; potes, imò pluribus Doctoribus placeat obligari esse obedire: & ita de hoc casu expressè tradit Reb. l. 1. p. lib. 2. de oblig. iust. q. 14. n. 53. sine.

8. Sicut si dominus libidinem aggressus petat, vt illum comiteris, & custodias, existimat Thom. Sanch. illo cap. 7. num. 23. esse omnino illicitum, si custodias, & comitatus dirigatur, vt inuadas alios concubinae competitoris, cum illique pugnaturus: hoc enim de se constat esse intrinsecè malum. At si solum vt custodias herum, si forte aliquis illum damnificare intendit, vel moneas, vt aufugiat, cum adest qui illum offendere possit, cenfer aliquando tibi licere, quia est quid indifferens talis custodia. Atqui maximo te periculo exponis non solum dominum defendendo, sed etiam excedendi modum defensionis, & ex alia parte tali securitate posita, dominus maiori libidine peccat, quam si timotibus ageretur, ideò maxima causa tibi necessaria est. Non explicat autem Thom. Sanch. quae haec sit: existimarem tamen debere esse si timeres non obediendo grauem iacturam in bonis fortunae, honoris, vel corporis: leuior enim causa non videtur sufficiens.

9. Sed quid dicendum, si cogaris scribere, vel deferre litteras amatorias continentes turpia, & mouentia ad libidinem? Thom. Sanch. lib. 1. in decal. cap. 7. num. 26. existimat haec profus esse illicita, neque vniuersi honestari posse: idem tenet Bonac. q. 4. de matr. p. 14. n. 6. Reb. l. 2. q. 14. n. 53. sine. quia verba turpia sunt intrinsecè mala, nisi inter coniugatos, aut sponso de futuro. Ergo idem erit de scriptis. Idem a fortiori dicendum est de scriptis ad duellum prouocantibus, qualia essent, si in eis diceretur Conueniamus cras tali hora, & tali loco pugnaturi; quia haec nulli bono vsui possunt deseruire. At haec difficultatem ingerunt. Quia haec scribere, vel deferre non videntur intrinsecè mala, si abstet te malus finis: turpia enim verba scribi possunt, sicut scribunt Doctores, ad ponderandam malitiam illorum, qui ea ex malo fine profertur, possuntque scribi, & dici non tanquam ex proprio matre, sed ex alieno. Item non serio, sed iustorie. Ergo scribere haec verba turpia de se non est intrinsecè malum, quia solum sunt turpia, & mala, quatenus a prauo animo procedunt; & in prauum finem diriguntur. Ergo secluso hoc animo, & hoc prauo fine mala non esse videntur; & a fortiori neque erit intrinsecè malum scripta illa deferre ad concubinam, poterat enim illa deferre, non vt moueatur ad coitum, sed vt illam irideat, & comburat. Ergo illa actio deferendi, quatenus à te procedit bono vsui deseruire potest. Et idem esse videtur de scriptis ad duellum prouocantibus, & ideò Eman. Saa verbo peccatum n. 9. edit. Complut. excusat famulos has litteras amatoris deferentes & licet Nauar. libro quinto, conf. 5. de poenitent. sine, dānet mortaliter scribere concubinae litteras, vt post cenam peccet, ideò damnat, quia est circumstantia mali finis. Ergo si hic finis malus cesset ex parte scribentis, seu deferentis, cessabit ex parte illius peccatum. Neque obinde debent dici i deferentes lenones, quia haec faciunt necessitate pressio, non vt prauam ficti intentionem promoueant. Haec sub dubitatione dicta sunt, Vnum tamen est certum, haec nunquam honestari posse, nisi vrgens causa intercedat. Secundo existimo, si dubium tibi negatiuum, vel probabile tibi sit, an haec ser pra continent verba inuitantia ad libidinem, v. l. ad duellum, poteris, si famulus sis, deferre, quia in casu dubij ratione subiectionis; potes, imò pluribus Doctoribus placeat obligari esse obedire: & ita de hoc casu expressè tradit Reb. l. 1. p. lib. 2. de oblig. iust. q. 14. n. 53. sine.

10. Remigantes in turremibus Turcarum, esto aliqui condemnationem, pro abitu esse timore mortis excusari posse de cōsura & peccato.

11. Excipit nisi scias vniuersi que graui simit damna republicae Christianae cuius adū esse nisi is se remigat quod a raro cōtingit.

12. Quid de aliis actionibus iniurijs, extractione domus, deuatione diuini sacri. Probab lius videtur timore mortis honestari posse.

13. Si ministratio fit in re de se mala, & turpi, nemini est dubium esse graue peccatum, vt si dominum concubinam queras, illamque inuites ad copulam domini, si dominum in ira adiuues, quia intendit occidere inimicum, simul cum suo pagano, &c. Haec enim intrinsecè mala sunt.

14. Quare difficultas est, quando ministratio est rerum indifferenciam de se, & abest praua intentio. An inquam ratione filiationis, famulatus, vel seruitutis, excusari possis illa ministrando, esto scias dominum, vel parentem talibus rebus tutum fore ad peccatum?

15. Distingendum censo iuxta superioris dicta de actionibus remotis indifferencibus bono, & malo vsui, & de actionibus, est indifferencibus proximè tamen malo vsui deseruentibus solum peccati damnosis.

16. Si ministras indifferencia, quae reputantur remota actioni peccati, ratio famulatus, filiationis, &c. sufficit te excusare. Indifferenciam remotam voco, cibos condire, mensae ministrare, concubinae sternerè, illam ornare, equum, quo vsura est parare, ianuam domus illi aperire, deferre munuscula, inuocantia, vt banitates, & alia similia. Haec enim omnia non reputantur proximè peccato accedere, quin honestari possint ex libere debita domino, & parenti: & ita tradit Nauar. c. 21. n. 26. Azor. 2. in iust. moral. l. 1. c. 11. q. 8. Saa verb. peccatum. n. 3. Sane alios referens. l. 1. in Decal. c. 7. n. 24. 27. 29. c. 30.

17. Si indifferencia proximiora peccato deseruentibus, aliam causam grauiorem honestandi administrationem expostulo quales esse, sit parer toruis oculis re aspiciet, & timeres male tractari, vel si dominus a domo sua te expelleret, & ex-

traheret de Castro Sum. Mor. Pars I.

DE
S
T
R
A
T
O
M
I
I

8 Rursus si famulus sis alicuius gentilis poteris dominum ad idololum templa comitari, & genu flectente domino, tu similiter genu flectere, taliter quod ex tali genuflexione non intelligaris idololum adorare, sed solum vrbatum esse, & debitum domino obsequium, prestare: nam si videntes intelligunt te idolo genu flectere, ex nulla causa tibi esset licitum, quia est intrinsece malum exteriorum cultum, & reuerentiam idolo exhibere, & iuxta hæc intelligenda est petitio Naaman ab Eliseo, vt adorante eius domino in templo Remmon, ipse similiter adoraret, 4. Reg. 5. n. 18. Si enim loquebatur de adoratione idolo exhibenda, omnino erat illicitum; & quod videatur loqui probat, quia petiuit ab Eliseo, vt deprecaretur Dominum sibi ignosci pro hac adoratione. Et propheta non approbans, sed permittens dixit, *Vade in pace.* Si autem non de adoratione Idolo facienda, sed de adoratione reuerentiali, & vrbata domino faciendâ loqueretur, vt locutum fuisse dicunt Lyra *ibi.* Azor. *rom. 5. in istis. lib. 8. cap. 27. quæst. 7.* Sanchez alios referens, *lib. 1. cap. 7. num. 21. & lib. 2. cap. 4. num. 14.* Suarez *defensio. fidei. lib. 6. cap. 9. & disp. 10. de char. sect. 3. num. 5.* Rebell. *1. part. lib. 2. de oblig. quæst. 14. sect. 7. num. 53.* Dicendum est approbati potuisse ab Eliseo. Aduertit tamen & optime Suar. *illa. sect. 3. num. 5.* facili negotio posse Naaman declarare ex vrbatitate genuflexionem veri Dei, cui vt creditur, templum exædificauit, siquidem ad hunc finem terram ex Hierusalem adduxit.

9 Si verò de ministerijs iniuriosa actioni deservientibus loquamur, & hæc indifferentia sint, sicuti sunt comitari furem, vel occisorem, sustentare scalam, dare gladium occidere volenti, & similia, tunc possunt in aliquo casu honestari, at hic debet esse grauissimus, & longè maior quam in superioribus actionibus, quia tunc non solum agitur de vitando heu peccato, sed præcipue de vitando periculo, & damno innocentis. Quocirca spectandum est damnum innocentis, & comparandum cum damno, quod tibi euenire potest ex cessatione talis ministerij; nam si damnum innocentis est vitæ, & tuum in pecuniis, & non multum graue, cui dubium esse potest te obligatum esse abstinerere, & pati illud damnum ne innocens peccet: & ita tenet Sanch. *lib. 1. in Decal. cap. 7. n. 12. 18. 2. 2. 7.* neque est qui contradicat. Quod autem adiuuere scalam furanti, tradere ensem volenti occidere, vel ostendere vbi sit inimicus, sint actiones de se indifferentes probatur, quia possunt bono vsui deseruire, & solum ex malitia alterius in malum detorquentur: & ita tradit D. Thom. *4. disp. 23. q. 2. art. 2. quæst. 3.* Eman. Saa *verbo peccatum. n. 9.* Salas *1. 2. tract. 3. disp. 3. sect. 1.* Vega. *lib. 5. sum. cap. 440.* Sanch. *lib. in Decal. cap. 7. num. 18. sine. Valq. de scand. quæst. 43. art. 8. dub. 7. de restit. cap. 9. §. 1. dub. 2. num. 39.*

10 Hinc oritur non leue dubium quæ causa sufficiens sit, vt à culpa liberentur captiui Christiani remigantes in Turcarum trahentibus, vel apponentes scalas ad occupandam ciuitatem, vel porrigentes arma, ad Christianos occidendos.

Plures Doctores tenent nullam adesse causam excusantem à culpa, etsi à censura excuset: ita docuit Vgolin. *de censur. Papa. referu. part. 2. c. 3. §. 2. vers. a comnes eorum fautores.* Toler. *sum. in expo. bulla. Cæna. excom. §. sine.* Nauarr. *sum. cap. 27. num. 53. & cap. ita quorundam de ludæis. notab. 11. n. 10.* Suar. *rom. 5. in 3. p. disputacione 21. sect. 2. n. 60. & segg. Pedræza. mandato 7. num. 29.*

Mouentur, quia cooperari bello iniusto, rapinæ, & decisioni innocentis est intrinsece malum, sed illi miseri captiui prestare. Ergo. Verum probabilius multo est nullam culpam committere hos renigantes, si timore mortis, vel alterius grauissimi damni remigent, aliæ officia indifferentia præstent: quia ij non directè, sed indirectè cooperantur: cooperatio autem indirecta fit per actionem de se indifferentem honestari potest causa graui intercedente, vt de cooperatione indirecta ad libidinem, ad intemperantiam, ad irreligionem admittunt communiter Doctores. Ergo. Quod autem remigatio, & alia huiusmodi prout à captiuis procedit actio sit indifferens, inde constat Quia ipsi nihil aliud faciunt, quam applicare nauem, scalas apponere, propugnacula deferre, quibus factis poterant Turcæ nullum damnum Christianis facere. Ergo actio prout ab illis procedit, non trahit damnum necessarium. Secus est de emissione sagittæ, vel bombardæ, hæc enim secum necessario trahunt damnum proximi in vita, ac proinde intrinsece mala sunt, neque vquam honestari possunt. Petrus de Nauarra *lib. 3. de restit. in 21. c. 4. dub. 4. n. 51. 2. edit. Cordub. quæst. 137. dub. 2. Salas 21. tit. 3. disp. 3. sect. 1. num. 30. corol. 1. Molina tit. 1. de iustit. disp. 115. Concl. 1. Lessius lib. 2. de iust. c. 9. dub. 18. n. 122. & cap. 13. dub. 3. num. 30. Sanch. alios referens lib. 1. in decal. cap. 7. num. 18. Rebell. 1. p. de obligat. iustit. lib. 2. q. 14. sect. 7. n. 52. Valq. q. 43. art. 8. de scand. dub. 7. & tract. de restit. cap. 9. dub. 2. §. 1. num. 39.*

11 Limitant tamen bene Salas, Sanch. Mol. Lessius, Rebell. Valq. non excusari timore mortis remigantes, si videant damnum graue reipublicæ Christianæ ipsis non remigantibus euitari posse, quia tunc tenentur propriam vitam ob commune bonum exponere. At raro, vel nunquam hic casus potest contingere, in quo aliquis in particulari obligatus maneat. Quia raro potest aliquis sibi persuadere alios cessaturos fore à remigando, si ipse cesset, & sola cessatione ipsius damnum commune euitari.

12 Maior mihi est dubitatio de aliis actionibus directè, & per se proximo iniuriosis, quales sunt eius domum perfringere, deuasare, bona furtipere: hæc enim non videntur vilo modo honestari posse: & ita docet Egid. de Coniug. disp. 31. de char. dub. 7. n. 104. referens Lotca, disp. 51. Ceterum timore mortis hæc honestari posse docet optime Mol. *tit. 2. de iust. disp. 115. concl. 4.* Quia tibi licitum est exterrere bonis proximi vti, prout necessarium est ad vitandam carcerem necessitatem, sed illa deuasare, capere, & asportare, trahereque inuicem mortem est tibi necessarium ad illam vitandam. Ergo id facere potes. Neque dominus illatum remum debet esse iniustus, sed potius debet ex charitate conuincere, neque actionem prout à te fit iniuriolam reputare, conuincit ex parte Lessius *l. 2. de iustit. c. 18. dub. 3. num. 30.* affirmans has actiones iniurias esse, nisi forte facias animo compensandi, quia tunc dominus debet permittere, ne grauissimum malum incurras.

PUNCTVM XII.

Quæ causa excuset locantes, & vendentes domos, cibaria, vestes, meretricibus, & vlturariis, quæ meretricum patronos, quæ pingentes Adonidem nudum, & vel concubinam amafio.

- 1 De locatione, & venditione domus, vestium, & alimentorum communis tenet sententia absque ulla causa se libere facere posse.
- 2 Imò carius potes locare domum iis peccatoribus quàm aliis honestis personis.
- 3 Si tua domus aptior est ad malam negociationem vel turpitudinem, non licet tibi si commode potes, illi encudere.
- 4 Vlturariis alienigenis domus locari non possunt.
- 5 Patroni meretricum si contenti essent officio sui à reipublica designato sustinere possunt. At vt ipse se gerunt vix abstinent possunt.
- 6 Pingentes Adonidem, concubinam amafio, idolum Ethnicum excusari possunt, si grauissimo metu compellantur, vlturariis.
- 7 Satisfit obiectioni cuiusdam de Horis.

1 **C**ommunis sententia docet nullam causam ad hoc requiri, sed libere te posse locare, & vendere domum, cibaria & vestes meretricibus, & vlturariis, ad illorum habitaculum, & sustentationem. Primò, Quia hæc omnia à peccato remota sunt, cum non sint illius materia, neque occasio, Sanch. *lib. 1. in decal. cap. 7. num. 20.* Lessius *lib. 2. de iust. cap. 24. dub. 7. Valq. de scand. quæst. 43. art. 8. dub. 5. fin. Rebell. lib. 14. quæst. 17. num. 8. Bonac. quæst. 4. de matrim. p. 14. num. 5. Valent. 3. tit. disput. 5. quæst. 20. p. 5. pag. 1133. vers. Ex hoc autem & quæst. 2. 1. p. m. 10. 4. circa finem Azor. 2. tit. iustit. lib. 12. cap. vlt. quæst. 3.* Secundò, Vtens iure proprio tuas locando & vendendo. Tertio, Peccatum illicum non teneris impedire. Siquidem nec reipublica impedit, cum possit, imò ea permittit ob grauiora mala vitanda. Hæc rationes probant te posse iis vendere, locare domum, vestesque alimenta, esto æque bene aliis possis locare.

2 Aduertit tamen Nauarr. *sum. cap. 17. num. 195. §. respondimus,* non licere tibi domum locare meretricibus carnis, quam locaretur honestis, eo quod magis lucrentur, quia videris esse particeps lucri obuenientis ex peccato. Verum hæc limitatio mihi non probatur, quia neque talis locatio est contra castitatem, neque contra iustitiam, non contra castitatem, quia sicut locare domum, & recipere pretium locationis, etiam si sit pretium ex turpitudine acquiritum, non est contra castitatem, neque etiam est recipere maius pretium, quia non ob turpitudinem, sed ob domum locatam recipitur. Item hæc difficultas inueniendi domos accommodatas potius retardat à meretricio, quam compellit. Quod verò non sit contra iustitiam inde constat, quia ex habitatione meretricis, & vlturarij domus vilescit, & conuenienter minoris postea conducenda est, & ratione huius damni poteris plus locare meretrici, quam feminæ honestæ.

- 3 Verum etsi hoc ita sit, si tamen tua domus aptior sit